

- d       – A kad ih tko, mislim, upravlja na one predmete koje sunce obasjava, onda oči jasno vide i pokazuje se, da u tim istim očima ima vid.
- Dašto.
- Dakle misli, da tako radi i duša: kada se uperi u ono, na što sja istina i bitak, onda duša to opazi, spozna, te se čini da ima uma; ali kada se uperi u ono, što je s mrakom pomiješano, naime u ono što postaje i propada, onda duša samo mnije, te se zatupljuje i poremeti misli, i čini se kao da nema uma.
- Ta jest.
- e       – Dakle je ideja dobrote ono, što daje istinu predmetima spoznaje i moć spoznaje onome što spoznaje; ako budeš držao, da je ideja dobrote uzrok znanja i istine, istine koja se spoznaje umom, te da je oboje, i spoznaja i istina, nešto tako lijepo, ali da je sama dobrota nešto što je još ljepše od toga obojega, onda ćeš pravo držati. A kao što je ondje pravo držati, da je svjetlo i vid samo nalik na sunce, a nije pravo držati ih za sunce, tako je i tu pravo držati, da je to oboje, znanje i istina, samo nalik na dobrotu, ali nije pravo držati nijedno od toga za samu dobrotu. Tad treba još većma cijeliti dobrotu.
- 509       – Golemu krasotu kažeš, ako dobrota daje znanje i istinu, a sama je ljepotom nad njima! Ta jamačno ti ne veliš, da je to naslada!
- Ne griješi, nego ovako sliku dobrote bolje razmotri.
- b       – Kako?
- Za sunce, mislim, ne ćeš reći, da vidljivim predmetima daje samo osobinu, da se vide, nego da im daje i postanje, rasteenje i hranu, a samo da nije postanje.
- Ta kako ću reći?
- Misli dakle i o predmetima spoznaje, kako od dobrote nemaju samo osobinu da se mogu spoznati, nego kako im od nje dolazi još i opstanak i bitak, a da dobrota ipak nije bitak nego je s onu stranu bitka, te po uzvišenosti i moći viša...

Na to reče Glaukon u šali:

– O bože, kolikog li nadmašivanja!

– Ta ti si kriv – rekoh ja – kad me siliš, da govorim ono, što o tome mislim.

– Nipošto ne prestani, pa bar, ako ne što drugo, raspravi usporedbu sa suncem, ako još što imaš o tome reći.

– Ta zaista imam o tome još dosta.

– Dakle ne izostavi ni sitnice.

– Mislim, da ću morati mnogo; ali ipak, kako zasad bude moguće, ne ću hotimice netočan biti.

– Ta nemoj.

– Pomisli dakle, da je to, kao što rekosmo, dvoje, i da jedno vlada u vrsti i svijetu misaonom, a drugo opet u vidljivom – da ti se ne bi činilo, kako se igram riječima, ako bih rekao »nebo«. Dakle znaš ta dva svijeta, vidljivo, misaono?

– Znam.

– Uzmi dakle crtu na dvoje nejednakih dijelova razrezanu, te opet reži na isti način, jedan i drugi dio, od kojih jedan predstavlja vidljivu, a drugi misaonu vrstu, i bit će ti u vidljivoj vrsti po međusobnoj jasnoći i nejasnoći jedan dio samo slike. A zovem slikama: prvo sjene, zatim odrazivanje u vodi i u predmetima, koji su guste, glatke i svijetle površine, i sve takvo slično, ako razumiješ.

– Ta razumijem.

– Za drugi dakle dio uzimaj ono, što je nastalo prema spomenutim slikama, naime životinje oko nas, svaku biljku i svaku vrstu proizvoda ljudskoga umijeća.

– Uzimam – reče.

– Bi li i htio reći, da je to razdijeljeno prema istini i neistini, to jest kako je mnijenje prema znanju, tako je slika prema svojemu predmetu?

– Bih i te kako.

– Pazi dakle opet, kako treba rezati i misaoni dio.

– Kako?

c

d

e

510

b